

Til Vestfold fylkeskommune
Fra Trygg Trafikk Vestfold

Dato: 30/11.18

Felles innspill til Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA), Regional plan for folkehelse i Vestfold og Regional transportplan

Trygg Trafikk viser til høring på ovennevnte planer. Høringsinstansene oppfordres til å se planene i sammenheng og Trygg Trafikk sender derfor et felles innspill til planutkastene.

Vårt hovedinntrykk er at her er det gjort mye godt og grundig arbeid. Planverket henger godt sammen og definerte mål er viktige og tydelig formulert. Spesielt vil vi fremheve betydningen av *nullvisjonen* og et sikkert transportsystem.

Trygg Trafikks samfunnsoppdrag er bl.a. å arbeide for trygg sykling og gange, trafikkopplæring og systematisk og tverrsektorielt samarbeid i fylker og kommuner. Vi er glade for å se at mye av vårt tankegodt er godt integrert i planutkastene og definert som mål og føringer. Noen tema kunne imidlertid etter vårt syn vært utdypet, og vi savner en tydeligere strategi på hvordan løse utfordringer, spesielt knyttet til trafiksikkerhet for fotgjengere og syklistene i byområdene.

Med dette som utgangspunkt har vi følgende innspill til planutkastene.

1. Trafiksikkerhet som tydelig og gjennomgående tema

Fylkeskommunen er en meget viktig aktør i det tverrsektorielle trafiksikkerhetsarbeidet, gjennom sitt ansvar for innbyggernes helse og trivsel, planmyndighet, veieier, eier av videregående skole og arbeidsgiver. Det brede ansvaret gir gode muligheter til god og samordnet innsats for å forebygge trafikkulykker.

Trafikkulykker er fortsatt en betydelig folkehelseutfordring, også i Vestfold. I 2017 ble 29 personer drept eller hardt skadet i veitrafikkulykker i fylket vårt, og hittil i år (t.o.m. november.) har vi mistet 3 personer, ifølge den offisielle statistikken. I tillegg kommer store mørketall for skader, spesielt blant syklistene og fotgjengere. Ulykker og skader i trafikken påfører selvsagt menneskene som rammes store lidelser. De er også svært kostbare for samfunnet, og helse- og omsorgstjenestene i kommunene må ta mye av regningen. Det lønner seg derfor å forebygge!

Trygg Trafikk anbefaler:

- Trafikksikkerhet er et tydelig og gjennomgående tema i alle planene.

2. Trygg sykling og gange

Det er et nasjonalt og regionalt transportpolitisk mål å få flere til å sykle og gå (nullvekstmålet). Fordelene for samfunnet er åpenbare: Mindre biltrafikk, bedre miljø og bedre folkehelse.

Samtidig kan vi ikke undervurdere det faktum at syklister og fotgjengere har mye høyere risiko i trafikken enn bilførere. Nullvekstmålet kan derfor virke mot nullvisjonen, dersom ikke trafikksikkerheten bedres for myke trafikanter.

Vi oppfordrer derfor Vestfold fylkeskommune til å sette seg grundig inn i Vegdirektoratets ferske utredning «Koblingen mellom nullvekstmålet og nullvisjonen – fotgjengeres og syklisters sikkerhet i ni storbyområder»¹, kap. 8 Grenland.

Her beskrives en 67 % økning i antall omkomne og hardt skadde syklister i Grenland gjennom en ti-årsperiode. Dagens situasjon beregnes å være overkant av 20 omkomne og hardt skadde syklister og fotgjengere i året, dersom vi inkluderer mørketallene. De ulike virkemiddelpakkene for å nå nullvekstmålet forventes å gi et ytterligere tillegg på 1-2 drepte og hardt skadde i 2030, med mindre det gjennomføres tiltak for å redusere ulykkene blant gående og syklende.

Vi må også forberede oss på et mer komplisert trafikkbilde, med flere el-sykler og andre varianter av små elektriske fremkomstmidler (mange ulovlig trimmet).

Trygg Trafikk anbefaler:

- Nullvekstmålet og nullvisjonen må kobles tettere sammen i planverket. Dette vil kunne gi dobbel måloppnåelse fordi trafikksikkerhet har vist seg å være en viktig forutsetning for at flere skal velge å sykle og gå.
- Målet om å få flere til å sykle og gå må følges opp med konkrete tiltak som forebygger ulykker og skader blant myke trafikanter. Det bør være et særskilt fokus på trafikksikkerhet for fotgjengere og syklister i byområdene, som også inkluderer el-sykler og små elektriske fremkomstmidler.

3. Trygg skolevei og trafikkopplæring

Det er et transportpolitisk mål at åtte av ti barn skal sykle og gå til skolen, jf. Nasjonal transportplan 2018-2029. Det gir trafikktraining, reduserer biltrafikken rundt skolene og er bra miljøet. I tillegg er sykling og gange positivt for barns helse og dermed i tråd med helsepolitiske mål om økt fysisk aktivitet blant barn.

Barn er imidlertid sårbare i trafikken, særlig når de går og sykler. Syn, hørsel og motorikk er ikke ferdig utviklet. De er impulsive og forstår ikke alltid konsekvenser av handlinger. Videre er de små av vekst og

¹ https://www.ntp.dep.no/Forside/_attachment/2428665/binary/1281538?_ts=165d1e1d538

ved en kollisjon er kroppens tåleevne mindre enn hos voksne. Det er derfor svært viktig at veieier på alle nivåer tilrettelegger for trygg skolevei når barn oppfordres til å sykle og gå til skolen.

Bilfrie HJERTESONER² rundt skolene er et tiltak som bidrar til aktive og trygge barn på skolevei. Tiltaket går ut på at det markeres et område rundt skolen (HJERTESONEN) som skal være bilfritt før, under og etter skoletid. Samtidig etableres det trygge stoppesteder utenfor HJERTESONEN for barn som må ha transport. Foreldre, skole og elever samarbeider om lokale tiltak og finner gode løsninger, f.eks. fysiske tiltak på skolevei/rundt skolen, informasjonstiltak og ulike følgeordninger. Stadig flere skoler rundt om i landet tar konseptet i bruk. I Vestfold er det skoler i Sandefjord kommune som har kommet lengst i dette arbeidet.

Et annet viktig tiltak er god og systematisk trafikkopplæring i barnehage og skole. Barnehagen skal f.eks. bidra til at barn lærer å «*orientere seg og ferdes trygt*», jf. ny rammeplan for barnehagen. Skolen skal bidra til at elevene lærer å «*følge trafikkregler for fotgjengere og syklist*» og «*praktisere trygg bruk av sykkel som fremkomstmiddel*», jf. gjeldende kompetansemål. I Vestfold får barnehager og skoler tilbud om kurs slik at ansatte i barnehager og skoler kan bidra med god trafikkopplæring av barna.

Trygg Trafikk anbefaler:

- Målet om å få flere barn til å sykle og gå til skolen må følges opp med prioritering av trygg skolevei, tilrettelegging for bilfrie HJERTESONE-skoler og god og systematisk trafikkopplæring i barnehager og skoler.

4. Systematisk og tverrsektorielt samarbeid i kommunene

Kommunene skal etter folkehelseloven fremme befolkningens helse og bidra til å forebygge skade. Kommunene er også arealmyndighet, eier av kommunale veier og eier av barnehager og skoler. Skadeforebygging og trafiksikkerhet utgjør derfor en sentral del av kommunenes ansvar. Godkjenningsordningene *Trygge lokalsamfunn* og *Trafikksikker kommune*³ er viktige tiltak for å systematisere og samordne dette arbeidet på tvers av sektorer. Ordningene er integrert i den forstand at en godkjenning som *Trafikksikker kommune* kan inngå som trafiksikkerhetsdelen av *Trygge lokalsamfunn*.

I Vestfold er så langt 5 kommuner godkjent (dette var før sammenslåing av enkelte kommuner) som *Trafikksikker kommune*, mens 3 er i prosess.

Trygg Trafikk anbefaler:

- Det tilrettelegges for systematisk og tverrsektorielt arbeid gjennom godkjenningsordningene *Trygge lokalsamfunn* og *Trafikksikker kommune*. Målet bør være at alle kommuner og fylkeskommunen (ny region) godkjennes på sikt.

² HJERTESONER: <https://nb-no.facebook.com/hjertesone/>

³ www.tryggtrafikk.no/tema/trafikksikker-kommune/

5. Et sikrere fylkesveinett

Nasjonale tilstandsrapporter dokumenterer at fylkesveinettet forfaller og at sikkerhetsstandarden er lav på mange strekninger, også i Vestfold. Den gjennomsnittlige risikoen for å bli drept eller hardt skadet i trafikken er ca 67 prosent høyere enn på riksvegnettet (per kjørte km). Dette er etter Trygg Trafikks oppfatning uakseptabelt, og forutsetter både økte nasjonale overføringer og prioritet i fylkeskommunen.

De fleste trafikkulykker kan knyttes til ruskjøring, høy fart og/eller uoppmerksomhet. Fremdeles er det også slik at en stor andel av de som mister livet i bilulykker ikke bruker bilbeltet, holdningsskapende arbeid er derfor viktig.

Som ledd i regionreformen har Stortinget også vedtatt at administrasjonen av fylkesveiene skal overføres fra Statens vegvesen til de nye fylkene. Det innebærer at fylkeskommunene, vil få et enda viktigere ansvar for trafikksikkerheten i årene som kommer.

Trygg Trafikk anbefaler:

- Mål og strategier for et sikrere fylkesveinett og høy prioritering av fysiske tiltak som utbedring av farlige kurver og veikryss, etablering av midtdelelere, forsterket midtlinje og fjerning av sideterreng mv.
- Støtte til holdningsskapende og atferds rettet trafikksikkerhetsarbeid.

Med vennlig hilsen

Mette Magnussen

Distriktsleder

Trygg Trafikk Vestfold